

KONKURENTSIAMET

PEADIREKTOR

Otsus

17.04.2006 nr 12-L

Tallinn

Haldusasja menetluse lõpetamine seoses konkurentsiolukorra olulise parandamisega Autoettevõtete Liidu poolt

Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 35 lg 1 p-le 3 alustas Konkurentsiamet omal initsiatiivil 12.01.2006.a haldusmenetluse Autoettevõtete Liidu tegevuse uurimiseks teabe nõude nr 2-01.11/46 saatmisega 12.01.2006.a Autoettevõtete Liidule.

1. ASJAOLUD

Autoettevõtete Liit (*edaspidi* AEL) on avaldanud oma koduleheküljel Vedaja Eetikakoodeksi (*edaspidi* Eetikakoodeks), mille II osa "Kõlvatu võistlus" mitmed sätted võivad mõjutada Autoettevõtete Liidu liikmete vahelist konkurentsi. Konkurentsiamet leidis, et eelkõige võivad konkurentsi mõjutada järgmised sätted:

- § 7 lg 1 p 1.5 sõitja peab saama õiglase hinna eest parima teenuse; taunitav on vedu alla sõidukilomeetri omahinna.
- § 7 lg 2 p 2.3 vedaja hoidub kolleegi väljakujunenud klientuuri ülemeelitamisest põhjendamatult odavate teenustasude või hüvituste näol.
- § 7 lg 2 p 2.4 veoturul on uute klientide võitmiseks põhiliseks kriteeriumiks uue vedaja veoteenuse parem kvaliteet

AEL esitas oma selgitused eetikakoodeksi kohta 19.01.2006.a kirjas nr 1-1/3. AEL teatas, et eetikakoodeks võeti vastu 23.01.2003.a AEL üldkogu poolt 30 poolthäälega, mis moodustas üle 2/3 liikmete häältest, vastu ei olnud ühtegi liiget. Eetikakoodeksi vastuvõtmisega panid AEL liikmed paberile oma põhimõtted ja järgitavad head tavad. Eetikakoodeksiga ei ole võimalik mõjutada väljaspool AEL liikmeskonda toimivat

(äri)tegevust. Eetikakoodeks kehtib ainult AEL liikmetele ning liikmeks kuuluvus on vabatahtlik. Eetikakoodeksi koostamisel lähtuti Eesti Vabariigi õigusaktidest ja heast tavast. Eetikakoodeksiga sooviti tagada AEL liikmeks oleva vedaja eetiline suhtumine oma töösse ja kolleegidesse, samuti tagada aus konkurents kõigi AEL liikmete vahel. AEL esitas selgitused ka Konkurentsiameti poolt viidatud eetikakoodeksi konkurentsi kahjustada võivate sätete kohta.

22.02.2006.a. teatas AEL oma nr 1-1/16 kirjaga Konkurentsiametile eetikakoodeksi kehtetuks tunnistamisest. Ühtlasi teatas AEL, et eetikakoodeks ei ole praktikas kasutust leidnud. 10.03.2006.a. teatas AEL oma kirjaga nr 1-1/29, et Autoettevõtete Liidu juhatus otsustas 22.02.2006 koosolekul kutsuda eetikakoodeksi kehtetuks tunnistamise küsimuses kokku erakorralise üldkogu. AEL üldkogu tunnistas oma 10.03.2006 istungi otsusega eetikakoodeksi kehtetuks. Ühtlasi teatas AEL, et liidu liikmeskonnale viidi läbi konkurentsialast seadusandlust tutvustav koolitus.

2. ÕIGUSLIK HINNANG

Konkurentsiseaduse § 4 lg 1 p 1 kohaselt on keelatud konkurentsi kahjustava eesmärgi või tagajärjega ettevõtjatevaheline kokkulepe, kooskõlastatud tegevus ja ettevõtjate ühenduse otsus, sealhulgas otsene või kaudne kolmandate isikute suhtes hinna- ja muude kauplemistingimuste kindlaksmääramine, sealhulgas kauba hinna, tariifi, tasu, juurde-, alla- või mahahindluse, abonement-, lisa- või täiendava tasu, intressimäära, rendi või üüri määramine). Konkurentsiamet alustas käesoleva haldusmenetluse leidmaks vastust küsimusele, kas AEL Vedaja eetikakoodeksi II osa "Kõlvatu võistlus" mitmed sätted (§ 7 lg 1 p 1.5; lg 2 p-d 2.3 ja 2.4) võisid mõjutada Autoettevõtete Liidu liikmete vahelist hinnakonkurentsi ning sellest tulenevalt, kas need võisid olla vastuolus konkurentsiseaduse §-ga 4.

Eetikakoodeksi §-i 7 lg 1 p 1.5 kohaselt peab sõitja saama õiglase hinna eest parima teenuse; taunitav on vedu alla sõidukilomeetri omahinna. Konkurentsiseaduse §-st 4 lg 1 p 1 tuleneb, et keelatud on kokku leppida mis tahes hinnakujundamise tingimuses, sh. selles, et taunitakse vedu alla sõidukilomeetri omahinna. AEL selgitas, eetikakoodeksi §-i 7 lg 1 p 1.5 eesmärk oli tagada osutatavate teenuste kvaliteet ja rahaliste vahendite säästlik kasutamine. Konkurentsiamet aksepteerib AEL püstitatud eesmärgi, kuid leiab, et eetikakoodeksi §-i 7 lg 1 p 1.5 võib antud sõnastuse juures kahjustada konkurentsi ning teenuste kvaliteedi ja rahaliste vahendite säästliku kasutamise tagamiseks tuleb kasutada muid, konkurentsiseadusega kooskõlas olevaid vahendeid. Kuigi ratsionaalselt käituval ettevõtjal üldjuhul puudub motivatsioon teenust alla omahinna müüa, võib tal see teatud olukordades siiski mõistlikuks või vajalikuks osutada. Näiteks võib oma tegevust alustav ettevõtja alguses teenust turuosa võitmiseks kahjumiga müüa; selline tegevus on konkurentsi seisukohalt aksepteeritav. Samuti on aksepteeritav reageerimine konkurendi odavatele pakkumistele jne. Kauba, teenuse või toote müük alla omahinna on üldjuhul (teatud kriteeriumitele vastates) keelatud üksnes turgu valitsevat seisundit omava ettevõtja puhul. Teised ettevõtjad on konkurentsioiguslikust aspektist oma hinnakujunduses vabad.

Eetikakoodeksi § 7 lg 2 p 2.3 kohaselt hoidub vedaja kolleegi väljakujunenud klientuuri ülemeelitamisest põhjendamatult odavate teenustasude või hüvituste näol. AEL selgituste kohaselt on tegemist turgu valitseva seisund kuritarvitamist ja kõlvatut konkurentsi takistava sättega, kusjuures silmas on peetud konkurentsiseaduse § 16 punktide 1 ja 3 ning § 50 põhimõtteid. Konkurentsiamet leiab, et nimetatud sätte seos konkurentsiseaduse §-dega 16 ja 50 on ebaselge. Konkurentsiseaduse §-st 16 tuleneb, et turgu valitseval ettevõtjal on tõepoolest teatud tingimustel keelatud kaupade müük ebaõiglaselt odavate hindadega, kuid eetikakoodeksi § 7 lg 2 p 2 laieneb kõigile AEL liikmetele, st. mitte ainult nendele võimalikele liikmetele, kes omavad turgu valitsevat seisundit. Konkurentsiseaduse § 4 lg 1 p-st 1 tuleneb, et turgu valitseva seisundi puudumisel ei saa ettevõtja vabadust olemasolevatele ja potentsiaalsetele klientidele pakkumiste tegemisel kuidagi piirata, sealhulgas peab tal säilima vabadus teha ükskõik millisele potentsiaalsele kliendile ükskõik millist hinnapakumist. Konkurentsiamet peab vajalikuks rõhutada, et konkurentide klientidele odavamate pakkumiste tegemist ei saa mitte mingil juhul taunitavaks tegevuseks pidada, vaid see on loomulikult elemendiks ettevõtjavahelises konkurentsisis.

Eetikakoodeksi § 7 lg 2 p 2.4 kohaselt on veoturul uute klientide võitmiseks põhiliseks kriteeriumiks uue vedaja veoteenuse parem kvaliteet. AEL põhjendab nimetatud sätet heade tavade ja kommetega. Eetikakoodeksi § 7 lg 2 p 2.4 viitab sellele, et AEL liikmed on otsustanud omavahel konkureerida põhiliselt teenuse kvaliteediga, mitte hinnaga. Konkurentsiseaduse §-st 4 tuleneb, et ettevõtjatel peab säilima vabadus konkureerida mitte ainult enda poolt osutatava teenuse parema kvaliteediga, vaid ka muude võimalike kriteeriumite alusel, sh. odavama hinnaga. Ühe kriteeriumi eelistamises kokku leppimine on täielikult põhjendatu ning kahjustab konkurentsi, sest seeläbi kahanevad ostjate võimalused osta endale meelepärase hinna ja kvaliteedi suhtega teenuseid.

AEL üldkogu tunnistas oma 10.03.2006.a istungi otsusega Vedaja eetikakoodeksi kehtetuks. Seega on Autoettevõtete Liit oluliselt parandanud konkurentsi olukorda kaubaturul ning vedajate otsustamis- ja tegevusvabadust piirav ja seeläbi konkurentsi kahjustav tegevus on lõppenud. Arvestades eeltoodut puudub käesoleva haldusmenetluse jätkamiseks avalik huvi.

Konkurentsiamet peab vajalikuks juhtida Autoettevõtete Liidu ja vedajate tähelepanu asjaolule, et nende koostöö ei tohi olla konkurentsi kahjustava eesmärgi või tagajärjega konkurentsiseaduse § 4 tähenduses. Konkurentsiseaduse § 4 lg-s 1 sätestatud keelu rikkumise eest on karistusseadustiku §-s 400 ette nähtud kriminaalvastutus.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes konkurentsiseaduse § 63⁴ lg 1 p-st 3

otsustan:

lõpetada käesoleva haldusasja menetlemine Autoettevõtete Liidu tegevuse suhtes, reg. nr 80018037, aadress Magasini 31, 10138 Tallinn, seoses konkurentsi olukorra olulise parandamisega Autoettevõtete Liidu poolt.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule 30 päeva jooksul arvates käesoleva otsuse teatavaks tegemisest.

Peeter Tammistu

Ärakiri on Konkurentsiameti peadirektori haldusmenetluse lõpetamise 17.04.2006. a otsuse nr 12-L originaaliga sarnane.

Sirje Pastarus

Tallinn, 18.04.2006. a.